

УДК 316.42:352.07

METHODS OF STUDYING THE STATE OF CITY OPENNESS: GLOBAL EXPERIENCE**МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ СТАНУ ВІДКРИТОСТІ МІСТА: СВІТОВИЙ ДОСВІД****Tarasevich E.V. / Тарасевич О.В.***d.e.s., as.prof. / д.е.н., доц.*

ORCID: 0000-0002-6016-3608

Zhylinska L.A. / Жилінська Л.О.*d.e.s., as.prof. / д.е.н., доц.*

ORCID: 0000-0002-7524-4507

*State Organization "V. Mamutov Institute of Economic and Legal Research of NAS of Ukraine",**Kyiv Maria Kapnist str. 2, 03057**Державна установа «Інститут економіко-правових досліджень імені В.К. Мамутова НАН України», Київ, вул. Марії Капніст 2, 03057*

Анотація. Стаття присвячена огляду методів дослідження стану відкритості міст у світі. Визначено, що кожен з індексів має свою методiku та особливості, тому їх порівняння дозволяє визначити найбільш ефективний інструмент для дослідження проблеми у конкретній ситуації. Виявлено, що індекси можуть бути корисними для визначення стратегій розвитку міст, планування міського середовища, оцінки ефективності політик та програм, а також для зацікавлених сторін, таких як міжнародні організації, урядові інститути, громадські організації та бізнес-середовище.

Ключові слова: відкритість, індекс, розвиток, оцінка, влада, громадськість

Вступ.

Відкритість міста - це здатність міста до відкритості, толерантності та прийняття різноманітності. Це означає, що місто створює сприятливі умови для людей різних культур, національностей, релігій та інших соціальних груп. Відкритість міста означає також, що воно є привітним іноземцям, туристам та бізнесменам, що може стимулювати економічний розвиток та сприяти культурному обміну між людьми.

Для досягнення відкритості міста важливо розвивати різноманітність та інклюзивність в усіх аспектах життя міста, включаючи політику, економіку, освіту, культуру, архітектуру та інфраструктуру. Для цього можуть використовуватись різноманітні заходи, такі як розвиток міграційної політики, сприяння міжнародним торговельним зв'язкам, розвиток міжкультурної освіти та співпраці між різними культурними та етнічними групами.

За останні кілька років Україна здійснила значний прогрес у впровадженні електронного урядування, що забезпечує більшу прозорість та відкритість в діяльності державних органів, включаючи місцеву владу. У 2019 році Україна приєдналась до Оголошення про відкрите урядування (Open Government Partnership), яке встановлює міжнародні стандарти щодо прозорості та відкритості управління країнами-учасницями. Також, інформація про діяльність міської влади України, її рішення та витрати можуть бути доступні на сайтах міських владних органів, що також забезпечує більшу прозорість та відкритість в діяльності місцевої влади.

З огляду на це особливої актуальності набуває огляд світового досвіду

методів дослідження різних індексів відкритості міст, які були розроблені різними організаціями та дослідниками. Кожен з індексів має свою методику та особливості визначення відкритості міст, тому їх порівняння дозволяє визначити найбільш ефективний інструмент для розвитку економіки, культури, науки та інших галузей, тому ця тема стає все більш актуальною для досліджень.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

На даний момент, дослідження та публікації, що присвячені методам дослідження стану відкритості міст у світі, мають досить широкий спектр. Більшість досліджень складають різні індекси відкритості міст, такі як City Openness Index від Інституту світової політики, Globalization and World Cities Research Network Index, Open Cities Index, European Smart Cities Index, та інші. Останнім часом такі дослідження стають все популярнішими і актуальними, оскільки відкриті міста є основою для забезпечення сталого розвитку та збільшення конкурентоспроможності національної економіки.

Останні дослідження та публікації стосуються методів дослідження конкретних аспектів відкритості міст, таких як відкритість владних процесів, доступність публічної інформації та відкритість вирішення соціальних проблем в містах та надають детальний огляд різних методів дослідження цього питання, які можуть бути корисними для подальшого розвитку та покращення відкритості міст у світі.

Постановка проблеми.

Метою статті є визначення світового досвіду існуючих методів дослідження стану відкритості міста.

Результати дослідження.

У світовій практиці дослідження стану відкритості міст є досить популярним інструментом для оцінки демократичності місцевих влад. Ці дослідження проводяться як на міжнародному, так і на національному рівнях. Вони дозволяють визначити рівень відкритості та прозорості роботи місцевих органів влади, а також з'ясувати, наскільки громадяни мають можливість брати участь у процесах прийняття рішень та контролювати діяльність місцевих влад.

Такі дослідження зазвичай базуються на використанні індексів, які враховують різні аспекти відкритості місцевих влад, такі як доступ до інформації, громадська участь, прозорість та відповідальність. Оцінка цих аспектів дає можливість зробити висновок про ступінь демократизації місцевих влад та їх готовність до співпраці з громадськістю.

Дослідження стану відкритості міст є важливим інструментом для забезпечення демократичної та ефективної роботи місцевих органів влади, а також для підвищення рівня довіри громадян до владних структур. Світовий досвід дослідження стану відкритості міст можна представити наступним чином [1,2,3,4,5]:

1. *Індекс відкритості міст (City Openness Index)* [1]. Цей індекс розроблений в Інституті світової політики (The Global Public Policy Institute) у 2019 році. Він оцінює ступінь відкритості міст з точки зору громадянської участі, доступу до інформації та громадської прозорості. Тобто, наскільки

відкритими є міста в різних країнах світу для мігрантів, бізнесу та культурної різноманітності. Індекс базується на даних про більш як 70 міст у світі, і він охоплює такі категорії, як законодавча та політична відкритість, соціальна відкритість, економічна відкритість та культурна відкритість.

Індекс відкритості міст складається з різних показників, які дозволяють визначити рівень відкритості міста для різних видів діяльності та населення. До показників, що використовуються в індексі, входять такі, як наявність програм для інтеграції мігрантів, рівень корупції, наявність міської інфраструктури, якості життя та доступність житла.

Індекс відкритості міст може бути корисним для визначення стратегій розвитку міст та планування міського середовища, що сприяє розвитку бізнесу, туризму, міграції та іншим видам діяльності. Він також може бути використаний як інструмент для оцінки ефективності політик та програм, спрямованих на збільшення відкритості міст. Також може бути важливим для різних зацікавлених сторін, включаючи міжнародні організації, урядові інститути, громадські організації, дослідницькі центри та бізнес-середовище. Він може служити основою для розробки нових програм та політик з метою збільшення відкритості міст.

2. Індекс місцевої демократії (Local Democracy Index) [2]. Цей індекс розроблений організацією Міжнародна асоціація міст та регіонів (International Association of Cities and Regions) і оцінює ступінь демократії в місцевих владах, зокрема, їх відкритість, прозорість та громадянську участь. Це інструмент, який використовується для оцінки ступеня демократії на місцевому рівні в конкретному місті або регіоні. Цей індекс складається з різних показників, таких як доступ до інформації, участь громадськості у процесах прийняття рішень, прозорість діяльності міської влади, ефективність місцевого самоврядування тощо.

Оцінка за Індексом місцевої демократії дає:

- ✓ змогу зрозуміти наскільки демократичним є конкретне місто і які конкретні аспекти необхідно поліпшити для покращення рівня демократії;
- ✓ оцінку демократії на місцевому рівні, підвищення участі громадськості у прийнятті рішень та забезпечення відкритості місцевих влад в управлінні містом;
- ✓ моніторинг та оцінку рівня демократії в різних містах з часом;
- ✓ встановлювати тенденції щодо розвитку демократії в містах та оцінювати ефективність заходів, спрямованих на покращення рівня демократії;
- ✓ слугує основою для розробки стратегій з покращення демократії на місцевому рівні та розробки програм дій для місцевої влади та громадськості;
- ✓ забезпечення відкритості та прозорості у взаєминах між місцевою владою та громадськістю, що є важливим аспектом будь-якої демократії.

3. Індекс електронного уряду [3] (e-Government Index) це інструмент, який розроблений Організацією Об'єднаних Націй для оцінювання рівня розвитку електронного уряду в країнах світу. Його запроваджено в 2001 році та він є одним з найважливіших індикаторів, який дозволяє визначити, наскільки

ефективно країна використовує ІТ-технології для покращення якості своїх державних послуг, сприяння відкритості та громадської участі.

Індекс електронного уряду складається з двох основних компонентів:

1) Компонент "Офіційний сайт уряду": він оцінює рівень доступності та якості державних послуг, які можна отримати через офіційний сайт уряду, наявність інформації про урядові політики, законодавчу базу, інформацію про урядові закупівлі та роботу з електронними документами.

2) Компонент "е-Участь": він відображає ступінь громадської участі у процесах управління та розробки державних політик через використання електронних засобів. Він включає оцінку наявності електронних платформ для громадської участі, інтерактивність таких платформ, наявність інформації про рішення влади, які були прийняті в результаті громадської участі.

Загальний індекс електронного уряду розраховується як середнє арифметичне значення двох компонентів. Максимальний бал, який країна може отримати - 100 балів. Індекс щороку оновлюється та публікується на сайті ООН.

Індекс електронного уряду дозволяє порівнювати рівень розвитку електронного уряду в різних країнах та визначати перспективи його розвитку. Це важливий інструмент для урядів, організацій та громадян, оскільки він допомагає зрозуміти, наскільки відкриті та ефективні державні служби та як їх можна покращити за допомогою технологій.

Особливо важливим є компонент "е-Участь", оскільки він відображає ступінь залученості громадськості до процесу управління та розробки державних політик. Завдяки електронним засобам, громадяни можуть бути більш активними учасниками процесу прийняття рішень та сприяти більш прозорому та ефективному управлінню.

Індекс електронного уряду також допомагає країнам визначити пріоритетні напрямки розвитку електронного уряду, які дозволять покращити доступність та якість державних послуг, забезпечити більш відкрите та ефективне управління, а також залучити більше громадян до участі у процесах управління.

У загальному, Індекс електронного уряду є важливим інструментом для покращення якості життя громадян та ефективного управління державою.

4. Індекс прозорості місцевих влад (Local Transparency Index) Цей індекс розроблений організацією Transparency International та оцінює рівень прозорості та відкритості місцевих влад в країнах [4].

Індекс прозорості місцевих влад (Local Transparency Index) є інструментом для оцінки ступеня прозорості та відкритості місцевих влад в країнах світу. Цей індекс зазвичай складається з ряду показників, які відображають ступінь доступності та якості інформації, що стосується рішень та діяльності місцевих органів влади. Включає такі показники, як:

- доступність інформації про бюджет місцевої влади;
- доступність інформації про діяльність місцевих органів влади та прийняті рішення;
- рівень залученості громадськості до процесів прийняття рішень на

місцевому рівні;

- наявність механізмів для звернення громадян до місцевих органів влади та отримання відповіді на свої запити;
- доступність інформації про закупівлі та роботу місцевих органів влади з питань екології та здоров'я громадян.

Індекс транспарентності місцевих влад є важливим інструментом для підвищення рівня відкритості та довіри до місцевих органів влади, а також для забезпечення більш ефективного та прозорого управління на місцевому рівні. Високий рівень транспарентності місцевих влад сприяє збільшенню довіри громадян до місцевих органів влади, підвищенню ефективності та прозорості управління, а також залученню громадськості до процесів прийняття рішень на місцевому рівні. Крім того, високий рівень транспарентності може сприяти зменшенню корупції та покращенню якості життя громадян.

5. *Індекс місцевого самоврядування (Local Self-Government Index)*. Цей індекс розроблений організацією Конгрес місцевих та регіональних влад (Congress of Local and Regional Authorities) та оцінює рівень розвитку місцевого самоврядування, зокрема, його відкритість та громадську участь. Є корисним інструментом для оцінки стану місцевого самоврядування в різних країнах, а також для визначення областей, які потребують подальшого розвитку та покращення [5].

Індекс місцевого самоврядування розраховується на основі досліджень та аналізу певних показників, які відображають ступінь розвитку місцевого самоврядування в країні. Ці показники можуть варіюватися залежно від методології, що використовується для розрахунку індексу, та мети дослідження. Деякі з показників, які можуть використовуватися для розрахунку Індексу місцевого самоврядування, включають:

- рівень децентралізації та автономії місцевих органів влади, включаючи право місцевих органів влади приймати рішення та виконувати їх без залежності від центральної влади;
- рівень участі місцевого населення в прийнятті рішень, включаючи наявність механізмів залучення громадськості до процесу управління місцевими справами;
- рівень фінансування місцевого самоврядування та доступ до фінансових ресурсів, включаючи рівень дотацій від центральної влади та можливість місцевих органів влади залучати додаткові фінансові ресурси;
- рівень ефективності та прозорості управління місцевими органами влади, включаючи наявність механізмів контролю та звітності місцевих органів влади;
- рівень захисту прав та інтересів місцевого населення, включаючи наявність механізмів звернення до суду та інших органів, що забезпечують захист прав місцевого населення.

За допомогою цих показників можна порівнювати рівень місцевого самоврядування в різних країнах, визначати проблемні питання та розробляти

рекомендації для покращення стану місцевого самоврядування в конкретній країні.

Висновки.

Аналіз світового досвіду деяких існуючих методів дослідження стану відкритості міста виявив:

1. Індекс відкритості міст та Індекс прозорості місцевих влад зосереджуються на рівні доступу громадян до інформації про діяльність місцевих влад. Ці індекси можуть допомогти виявити прозорість та відкритість владних структур в різних країнах та містах.

2. Індекс місцевої демократії досліджує рівень участі громадян у прийнятті рішень на місцевому рівні, включаючи процеси консультацій, залучення до прийняття рішень та контролю за діяльністю місцевих влад. Цей індекс може допомогти визначити, як ефективно громадяни беруть участь у прийнятті рішень, та виявити можливості для покращення участі громадян у місцевому управлінні.

3. Індекс електронного уряду досліджує рівень використання технологій та електронних інструментів для забезпечення ефективного місцевого управління. Цей індекс може допомогти виявити рівень розвитку електронного урядування в різних країнах та містах, та виявити можливості для покращення використання електронних інструментів у місцевому управлінні.

4. Індекс місцевого самоврядування оцінює рівень здатності місцевих влад до самоорганізації та ефективного управління місцевими ресурсами та послугами, а також рівень впливу громадських організацій на процес місцевого управління. Цей індекс може допомогти виявити, як ефективно місцеві влади забезпечують своїх громадян послугами та ресурсами, як вони співпрацюють з громадськими організаціями та які можливості для покращення місцевого самоврядування.

Загалом, різні індекси можуть допомогти зрозуміти різні аспекти місцевого управління та виявити можливості для покращення. Однак, варто пам'ятати, що індекси не є абсолютними міркуваннями та не відображають усіх аспектів місцевого управління, тому вони повинні бути використовувані з урахуванням конкретних обставин та контексту.

Література:

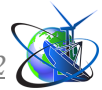
1. The Global Public Policy Institute. URL: <https://www.gppi.net/our-work/topics/city-openness-index/> (дата звернення: 10.04.2023).

2. Офіційний веб-сайт Міжнародної асоціації міст. International Association of Cities. URL: <https://www.uclg.org/en> (дата звернення: 10.04.2023).

3. Офіційний веб-сайт Індексу електронного уряду ООН: Department of Economic and Social Affairs Public Institutions URL: <https://publicadministration.un.org/en> (дата звернення: 12.04.2023).

4. Transparency International. URL: <https://www.transparency.org/en/> (дата звернення: 15.04.2023).

5. European Association of Local Democracy, ALDA. URL: <https://www.alda-europe.eu/> (дата звернення: 15.04.2023).

References

1. The Global Public Policy Institute. URL: <https://www.gppi.net/our-work/topics/city-openness-index/> (Accessed: 10.04.2023).
2. Ofitsiinyi veb-sait Mizhnarodnoi asotsiatsii mist. International Association of Cities. URL: <https://www.uclg.org/en> (Accessed: 10.04.2023).
3. Ofitsiinyi veb-sait Indeksu elektronnoho uriadu OON: Department of Economic and Social Affairs Public Institutions URL: <https://publicadministration.un.org/en> (Accessed: 12.04.2023).
4. Transparency International. URL: <https://www.transparency.org/en/> (Accessed: 15.04.2023).
5. European Association of Local Democracy, ALDA. URL: <https://www.alda-europe.eu/> (Accessed: 15.04.2023).

Abstract. *The article provides an overview of methods for researching the state of openness in cities around the world. It is determined that each of the indices has its own methodology and peculiarities, therefore their comparison allows identifying the most effective tool for studying the issue in a specific situation. It is found that indices can be useful for determining strategies for urban development, planning urban environments, evaluating the effectiveness of policies and programs, as well as for interested parties such as international organizations, government institutions, civil society organizations, and the business community.*

Keywords: *openness, index, development, evaluation, governance, public.*

Статтю відправлено: 24.04.2023 р.

© Тарасевич О.В., Жилінська Л.О.